

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 24 października 1963 r.

Nr 46

TRESC:
Poz.:

ROZPORZĄDZENIA:

- 257 — Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 7 października 1963 r. w sprawie budowy i eksploatacji kotłów parowych i wodnych, przenośnych zbiorników ciśnieniowych i wytwornic acetylenowych oraz wykonywania nad nimi dozoru technicznego 505
- 258 — Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 7 października 1963 r. w sprawie budowy i eksploatacji dźwignic oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi dźwignicami 510
- 259 — Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac z dnia 10 października 1963 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, świadczeń z ubezpieczeń społecznych i rent dla pracowników zatrudnionych w niektórych zakładach usługowych spółdzielni zrzeszonych w Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” 512

257

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICTWA I ENERGETYKI

z dnia 7 października 1963 r.

w sprawie budowy i eksploatacji kotłów parowych i wodnych, przenośnych zbiorników ciśnieniowych i wytwornic acetylenowych oraz wykonywania nad nimi dozoru technicznego.

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie dotyczy kotłów parowych i wodnych, przenośnych zbiorników ciśnieniowych i wytwornic acetylenowych, wymienionych w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1961 r. w sprawie szczegółowego określenia rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu oraz zakresu tego dozoru nad poszczególnymi urządzeniami technicznymi (Dz. U. z 1962 r. Nr 6, poz. 20), zwanych w dalszym ciągu „naczyniami ciśnieniowymi”.

2. Zespół przenośnych zbiorników ciśnieniowych mających ze sobą wspólne ścianki jest zbiornikiem złożonym i podlega jako całość przepisom rozporządzenia, jeżeli przynajmniej jeden ze zbiorników jest przenośnym zbiornikiem ciśnieniowym.

3. Rozporządzenie nie dotyczy:

- 1) kotłów parowych i wodnych, przenośnych zbiorników ciśnieniowych i wytwornic acetylenowych na morskich jednostkach pływających oraz produkowanych wyłącznie dla tych jednostek,
- 2) przenośnych zbiorników ciśnieniowych i wytwornic acetylenowych na statkach rzecznych oraz produkowanych wyłącznie dla tych statków,
- 3) kotłów parowozowych i kotłów ustawionych na wagonach kolejowych, z wyjątkiem przepisów § 2 w zakresie budowy tych urządzeń.

§ 2. Techniczne warunki dotyczące:

- 1) konstrukcji,
- 2) wykonania,
- 3) osprzętu,
- 4) oznaczeń,
- 5) materiałów i wyrobów hutniczych przeznaczonych do budowy i naprawy,
- 6) zakresu badań technicznych gotowych naczyń ciśnieniowych i ich elementów w zakładach wytwórczych lub naprawczych,
- 7) rodzaju dokumentacji niezbędnej do przyjęcia naczyń ciśnieniowych pod dozór i wykonywania tego dozoru,
- 8) obliczeń wytrzymałościowych oraz
- 9) dopuszczenia konstrukcji wytwornic acetylenowych

zawierają Przepisy dozoru technicznego Urzędu Dozoru Technicznego, zatwierdzone przez Ministra Górnictwa i Energetyki, zwane w dalszym ciągu „Przepisami dozoru technicznego”.

§ 3. 1. Do naczyń ciśnieniowych sprowadzanych z zagranicy stosuje się przepisy rozporządzenia dotyczące trybu postępowania w sprawie rejestracji, odbioru technicznego i dozoru technicznego oraz przepisy dozoru technicznego wymienione w § 2 dotyczące konstrukcji, osprzętu i oznaczeń.

2. Warunki dotyczące materiałów, wykonania, a w szczególności spawania, badań naczyń ciśnieniowych u wytwórcy i wypełniaczy butli acetylenowych oraz organy przeprowadzające te badania wymagają zatwierdzenia przez Urząd Dozoru Technicznego przed złożeniem zamówienia na ich dostawę. Zatwierdzenie powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty zgłoszenia wniosku przez zainteresowanego.

Rozdział 2.

Zakłady uprawnione do wykonywania i naprawiania naczyń ciśnieniowych lub ich elementów przy zastosowaniu spawania.

§ 4. 1. Spawanie elementów naczyń ciśnieniowych może być wykonywane tylko przez zakłady lub osoby uprawnione do tego przez właściwy terenowo okręgowy dozór techniczny.

2. Okręgowy dozór techniczny określa zakres wydanego uprawnienia i prowadzi wykaz wydanych uprawnień.

3. Naprawa wytwornic przez spawanie może być przeprowadzona przez spawaczy posiadających książki spawaczy i po uzyskaniu przez użytkownika zezwolenia rejonowego dozoru technicznego.

§ 5. Uprawnienia do spawania może otrzymać zakład, który odpowiada następującym warunkom:

- 1) opanował technologię spawania naczyń ciśnieniowych lub ich elementów, które ma produkować lub naprawiać,
- 2) posiada zorganizowaną kontrolę techniczną nad produkcją lub naprawami przeprowadzanymi przy pomocy spawania,
- 3) posiada urządzenia potrzebne do produkcji lub napraw przy pomocy spawania oraz urządzenia do sprawdzania jakości wykonywanych złączy,
- 4) zatrudnia spawaczy posiadających odpowiednie kwalifikacje, sprawdzone przez organy dozoru technicznego.

§ 6. 1. Wszczęcie postępowania o wydanie uprawnień do spawania elementów naczyń ciśnieniowych następuje na wniosek zainteresowanego. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) instrukcję technologiczną,
- 2) instrukcję dla kontroli technicznej,
- 3) wykaz posiadanych urządzeń do produkcji i kontroli,
- 4) wykaz uprawnionych spawaczy.

2. Po otrzymaniu wniosku okręgowy dozór techniczny wyznacza rzeczoznawcę lub komisję do:

- 1) sprawdzenia, czy zakład posiada niezbędne urządzenia do produkcji lub napraw naczyń ciśnieniowych przy pomocy spawania i sprawdzania jakości złączy,
- 2) sprawdzenia kwalifikacji kierowniczego personelu kontroli technicznej kontrolującego prace spawalnicze,
- 3) sprawdzenia kwalifikacji spawaczy zatrudnionych przy produkcji lub naprawach naczyń ciśnieniowych,
- 4) przeprowadzenia kontroli wykonania i badania elementów próbnych w celu sprawdzenia, czy wykonane złącza odpowiadają wymaganiom określonym w przepisach. Rzeczoznawca (komisja) może zażądać od zakładu wykonania niezbędnych badań laboratoryjnych i przedstawienia wyników tych badań.

3. Decyzja w sprawie przyznania uprawnienia powinna być wydana przez okręgowy dozór techniczny najpóźniej w ciągu 60 dni od daty otrzymania od zakładu ubiegającego się o uprawnienie wyników badań laboratoryjnych określonych w ust. 2 pkt 4.

4. Decyzja powinna określać zakres robót, jakie zakład może wykonywać, oraz dopuszczeniowy współczynnik wytrzymałościowy złączy spawanych, którego wartość nie powinna być niższa niż 0,8.

§ 7. Zmiana zakresu uprawnienia może nastąpić na podstawie decyzji właściwego okręgowego dozoru technicznego wydanej w trybie ustalonym § 6.

§ 8. 1. Organy dozoru technicznego przeprowadzają przynajmniej jedną w roku inspekcję zakładów, które otrzy-

wały uprawnienia do spawania naczyń ciśnieniowych lub ich elementów.

2. Inspekcję przeprowadza się w obecności osoby odpowiedzialnej za produkcję lub naprawy oraz kierownika zakładowej kontroli technicznej lub osób przez nich wyznaczonych.

3. Inspekcja ma na celu sprawdzenie zgodności produkcji lub naprawy z warunkami uprawnienia, a w szczególności w zakresie:

- 1) wykonywania spawania,
- 2) stosowanych materiałów,
- 3) prawidłowości badań,
- 4) umieszczania na elementach przepisowych oznaczeń i cech,
- 5) wystawiania poświadczeń przez kontrolę techniczną zakładu,
- 6) wykonania poleceń lub wskazań ustalonych w wyniku przeprowadzonych uprzednio inspekcji.

4. Jeden egzemplarz protokołu z przeprowadzonej inspekcji doręcza się kierownikowi zakładu.

§ 9. W razie stwierdzenia w czasie kontroli uchybień okręgowy dozór techniczny wydaje kierownikowi zakładu zarządzenia pokontrolne.

§ 10. 1. Okręgowy dozór techniczny może zawiesić lub cofnąć wydane uprawnienie w przypadku:

- 1) utraty przez zakład warunków będących podstawą wydania uprawnienia,
- 2) stwierdzenia poważnych uchybień w produkcji lub naprawach naczyń ciśnieniowych lub ich elementów,
- 3) stwierdzenia niewykonania zarządzeń pokontrolnych.

2. Zawieszając uprawnienia zakładu do spawania okręgowy dozór techniczny wyznacza termin do usunięcia braków lub uchybień pod rygorem cofnięcia tego uprawnienia lub ograniczenia jego zakresu.

Rozdział 3.

Dokumentacja techniczna wystawiana przez wytwórcę.

§ 11. 1. Poświadczeniem prawidłowego wykonania i zbadania naczynia ciśnieniowego lub elementu naczynia ciśnieniowego jest wystawione przez wytwórcę „poświadczenie wykonania i zbadania” oraz cecha kontroli technicznej wybita na łbie lewego nitu-wkręta lub na lewym nalutowanym krążku tabliczki fabrycznej, jak również na poszczególnych elementach naczynia ciśnieniowego.

2. Jeżeli przenośny zbiornik ciśnieniowy nie jest zaopatrzone w tabliczkę fabryczną, to dla butli kontrola techniczna wybija swoją cechę w miejscu ustalonym przepisami dozoru technicznego, a dla innych zbiorników przenośnych w miejscu uzgodnionym z właściwym okręgowym dozorem technicznym.

3. Do poświadczenia należy dołączyć dokumentację techniczną zawierającą dane konstrukcyjne i materiałowo-wytrzymałościowe naczyń ciśnieniowych oraz dotyczące ich wykonania, zbadania i osprzętu.

4. W razie przeprowadzania odbioru technicznego partiami u wytwórcy wystawia się zbiorcze poświadczenie, a okręgowy dozór techniczny może wyrazić zgodę na uproszczenie dokumentacji, o której mowa w ust. 3.

5. Wzory poświadczeń ustala Urząd Dozoru Technicznego.

Rozdział 4.

Tryb postępowania przy rejestracji, odbiorze technicznym i dozorze.

§ 12. 1. Obowiązek zgłoszenia kotłów parowych i wodnych do rejestracji i odbioru technicznego — z wyjątkiem przypadku określonego w ust. 2 — ciąży na użytkowniku.

2. Użytkownik zwolniony jest od obowiązku zgłoszenia do rejestracji kotłów parowych i wodnych podlegających ograniczonemu dozorowi, jeżeli zostały one zgłoszone do rejestracji w trybie ust. 3.

3. Niezależnie od obowiązku zgłoszenia kotłów parowych i wodnych do rejestracji przez użytkownika, obowiązek zgłoszenia do rejestracji kotłów parowych ruchowych lub przenośnych i wodnych opuszczających zakład w stanie kompletnym i całkowicie wyposażonym w osprzęt cięży także na wytwórcy.

4. W uzasadnionych przypadkach na wniosek użytkownika uzgodniony uprzednio z wytwórcą lub na wniosek wytwórcy rejonowy dozór techniczny może przeprowadzić badanie budowy kotła parowego lub wodnego u wytwórcy.

5. Obowiązek zgłoszenia przenośnych zbiorników ciśnieniowych do rejestracji i odbioru technicznego ciąży na wytwórcy lub właścicielu zbiornika. Wytwórca zgłasza rejonowemu dozorowi technicznemu do rejestracji i odbioru technicznego zbiorniki, opuszczające zakład w stanie kompletnym i całkowicie wyposażone w osprzęt. Wymagane co do kompletności osprzętu nie obejmuje zaworów zaporowych.

6. Obowiązek zgłoszenia wytwornic acetylenowych do rejestracji i odbioru technicznego ciąży na wytwórcy lub użytkowniku wytwornicy. Wytwórca zgłasza rejonowemu dozorowi technicznemu do rejestracji i odbioru technicznego wytwornice opuszczające zakład w stanie kompletnym i całkowicie wyposażone w osprzęt. Bezpieczniki acetylenowe i zawory bezpieczeństwa oraz — za zgodą okręgowego dozoru technicznego — poszczególne elementy wytwornic stałych mogą być zgłaszane oddzielnie.

§ 13. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumentację techniczną, o której mowa w § 11, uzupełnioną, jeżeli rejonowy dozór techniczny uzna za konieczne, dokumentacją zawierającą dane naczynia ciśnieniowego dotyczące jego usytuowania i połączenia go z innymi urządzeniami.

§ 14. 1. Rejonowy dozór techniczny obowiązany jest dokonać rejestracji naczynia ciśnieniowego niezwłocznie po otrzymaniu kompletu dokumentów określonych w § 13 oraz uzgodnić z wnioskodawcą w ciągu 14 dni od dnia otrzymania kompletu tych dokumentów terminy przeprowadzenia odbioru technicznego.

2. Wzory rejestrów dla naczyń ciśnieniowych ustala Urząd Dozoru Technicznego.

§ 15. Odbiór techniczny naczynia ciśnieniowego polega na przeprowadzeniu badań sprawdzających zgodność wykonania naczynia z przedłożoną dokumentacją i prawidłowość jego budowy w warunkach gotowości do pracy oraz w czasie pracy. Odbiór techniczny naczynia ciśnieniowego przeprowadza rejonowy dozór techniczny w zakresie określonym w Przepisach dozoru technicznego.

§ 16. 1. Rejonowy dozór techniczny wystawia poświadczenia o wyniku badań, o których mowa w § 15, oraz

sporządza protokół odbioru technicznego kotłów parowych i wodnych.

2. Dla naczyń produkowanych seryjnie mogą być wystawione zbiorcze poświadczenia i protokoły.

3. Po przeprowadzeniu odbioru technicznego naczynia ciśnieniowego wydaje się decyzję w przedmiocie dopuszczenia go do ruchu.

4. Decyzję i protokół sporządza się w dwóch egzemplarzach, a w razie odbioru technicznego u wytwórcy — w trzech egzemplarzach.

5. Naczynie ciśnieniowe może być użytkowane tylko na podstawie decyzji o dopuszczeniu go do ruchu, wydanej przez rejonowy dozór techniczny.

6. Wzory poświadczeń dla kotłów parowych i wodnych, a także protokołów książki rewizyjnej ustala Urząd Dozoru Technicznego.

§ 17. Naczynia ciśnieniowe, z wyjątkiem zbiorników przenośnych, których odbiór techniczny lub badanie budowy odbyło się u wytwórcy (§ 12 ust. 3, 4 i 6), powinny być przez użytkownika zgłoszone pod dozór w trybie § 13, przy czym czynności odbioru technicznego u użytkownika ulegają ograniczeniu w zakresie ustalonym przez rejonowy dozór techniczny.

§ 18. 1. Ponownej rejestracji, z wyjątkiem przenośnych zbiorników ciśnieniowych, podlegają naczynia ciśnieniowe:

- 1) po przebudowie,
- 2) stałe i ruchome — w razie zmiany miejsca ich ustawienia.

Przepisy §§ 13—17 mają odpowiednie zastosowanie.

2. W razie zmiany użytkownika naczynie ciśnieniowe będące pod dozorem, z wyjątkiem przenośnych zbiorników ciśnieniowych, powinno być zgłoszone we właściwym rejonowym dozorze technicznym do przerejestrowania.

§ 19. 1. Naczynia ciśnieniowe podlegające stałemu dozorowi, na których użytkowanie wydano zezwolenie, podlegają badaniom zwyczajnym i nadzwyczajnym przeprowadzanym przez rejonowy dozór techniczny.

2. Zakres i terminy zwyczajnego i nadzwyczajnego badania naczynia ciśnieniowego określają Przepisy dozoru technicznego.

§ 20. 1. Naczynia ciśnieniowe, które mają być poddane badaniom, powinny być przez użytkowników przygotowane do badań w sposób określony przez rejonowy dozór techniczny.

2. Data przeprowadzenia przypadających badań naczyń ciśnieniowych powinna być przez użytkownika uzgodniona z rejonowym dozorem technicznym co najmniej na 14 dni przed terminem badania.

3. Rewizję zewnętrzną przeprowadza się bez uprzedniego uzgodnienia terminu.

4. Użytkownik naczynia ciśnieniowego obowiązany jest do udzielenia rejonowemu dozorowi technicznemu niezbędnej pomocy przy przeprowadzaniu badań.

§ 21. 1. Na podstawie przeprowadzonych badań rejonowy dozór techniczny wydaje decyzję co do dalszego użytkowania naczynia ciśnieniowego. Decyzja zawierająca zezwolenie na dalsze użytkowanie powinna określać termin następnego badania. W razie stwierdzenia obniżenia wytrzymałości naczynia ciśnieniowego rejonowy dozór tech-

niczny może określić w decyzji dopuszczenie go do użytkowania przy obniżonych parametrach lub skrócić termin następnego badania albo ustalić obydwa warunki.

2. Jeżeli badanie naczynia ciśnieniowego wykaze, że stan jego grozi bezpośrednim niebezpieczeństwem, rejonowy dozór techniczny powinien zarządzić natychmiastowe zaniechanie użytkowania tego naczynia.

3. Decyzję w przedmiocie użytkowania naczynia ciśnieniowego, przyczyny obniżenia dopuszczonych parametrów lub zakazu użytkowania naczynia wpisuje się do książki rewizyjnej naczynia ciśnieniowego lub do poświadczenia badania.

Rozdział 5.

Tryb postępowania przy uznawaniu i dopuszczaniu naczyń ciśnieniowych do ruchu i obrotu jako typowych.

§ 22. Uznawanie i dopuszczanie naczyń ciśnieniowych do ruchu i obrotu jako typowych należy do okręgowego dozoru technicznego.

§ 23. 1. Wszczęcie postępowania o uznanie i dopuszczenie naczyń ciśnieniowych do ruchu i obrotu jako typowych następuje na wniosek wytwórcy.

2. Do wniosku należy dołączyć dokumentację techniczną zawierającą dane konstrukcyjne, materiałowo-wytrzymałościowe naczynia ciśnieniowego oraz dotyczące jego wykonania, wyposażenia go w osprzęt, usytuowania i połączenia z innymi urządzeniami.

§ 24. Badania prototypów obejmują sprawdzenie zgodności jego wykonania z przedłożoną dokumentacją, prawidłowość jego budowy w warunkach gotowości do pracy i w czasie pracy, a w razie potrzeby badania specjalne.

§ 25. 1. Wytwórca obowiązany jest zapewnić organom dozoru technicznego urządzenia, przyrządy i środki pomocnicze niezbędne do przeprowadzenia badań prototypów oraz odpowiednie miejsce do badań.

2. Prototypy naczyń ciśnieniowych powinny być przez wnioskodawcę przygotowane do badań w sposób określony przez rzeczoznawcę lub komisję wyznaczoną przez organ dozoru technicznego.

3. Wnioskodawca obowiązany jest do udzielenia rzeczoznawcy lub komisji pomocy przy przeprowadzaniu badań.

§ 26. 1. Decyzja w sprawie uznania i dopuszczenia naczyń ciśnieniowych do ruchu i obrotu jako typowych powinna być wydana przez okręgowy dozór techniczny najpóźniej w ciągu 60 dni od dnia otrzymania wniosku wytwórcy.

2. Okręgowy dozór techniczny może zawiesić lub cofnąć decyzję o uznaniu i dopuszczeniu naczyń ciśnieniowych do ruchu i obrotu jako typowych w razie:

- 1) stwierdzenia w czasie eksploatacji, że konstrukcja lub wykonanie nie jest zgodne z warunkami uznania i dopuszczenia lub że wykazuje wady grożące niebezpieczeństwem,
- 2) stwierdzenia, że zakład produkujący nie przestrzega warunków uznania i dopuszczenia.

§ 27. Każde naczynie ciśnieniowe wykonane przez zakład na podstawie uznania i dopuszczenia do ruchu i obrotu jako typowe powinno być zbadane i odebrane przez kontrolę techniczną wytwórcy zgodnie z wymaganiami rozporządzenia, z tym że poświadczenie wykonania i zbadania oraz dokumentacja techniczna powinny być przechowywa-

ne w aktach kontroli technicznej wytwórcy i przedkładane organom dozoru technicznego na każde ich żądanie.

§ 28. 1. Każde naczynie ciśnieniowe uznane i dopuszczone do ruchu i obrotu jako typowe powinno być dostarczane dystrybutorowi lub użytkownikowi z trwałym znakiem umieszczonym na tabliczce fabrycznej, stwierdzającym uznanie i dopuszczenie do ruchu i obrotu wraz z:

- 1) instrukcją montażową naczynia ciśnieniowego w miejscu użytkowania, jeżeli okręgowy dozór techniczny uzna taką instrukcję za konieczną,
- 2) instrukcją użytkowania naczynia ciśnieniowego.

2. Wzory znaków stwierdzających uznanie i dopuszczenie do eksploatacji ustala Urząd Dozoru Technicznego.

Rozdział 6.

Eksploatacja naczyń ciśnieniowych.

§ 29. Do obsługi naczyń ciśnieniowych użytkownik może dopuścić osoby, które przeszły przeszkolenie i posiadają niezbędne wiadomości teoretyczne i praktyczne związane z obsługą tych naczyń ciśnieniowych i bezpieczeństwem pracy.

§ 30. 1. Kocioł parowy lub wodny powinien być eksploatowany zgodnie z instrukcją eksploatacyjną opracowaną przez projektanta, wytwórcę lub użytkownika. Instrukcja powinna zawierać przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz znajdować się w pobliżu kotła parowego lub wodnego w miejscu dostępnym dla obsługi. W razie przeniesienia lub przebudowy kotła parowego lub wodnego albo zmiany wyposażenia wpływającego na sposób jego eksploatacji należy opracować nową instrukcję eksploatacyjną.

2. Przenośny zbiornik ciśnieniowy powinien być eksploatowany zgodnie z obowiązującymi przepisami i z opracowaną w miarę potrzeby dla niego instrukcją.

3. Wytwornica acetylenowa powinna być eksploatowana zgodnie z instrukcją eksploatacyjną dostarczoną przez wytwórcę. Instrukcja ta powinna być wywieszona w pomieszczeniu, w którym znajduje się wytwornica stała, a jeśli chodzi o wytwornice przenośne — powinna znajdować się w pobliżu wytwornicy w miejscu dostępnym dla obsługującego.

§ 31. 1. Naprawa ścianek naczynia ciśnieniowego lub wymiana jego części składowych może być przeprowadzana dopiero po otrzymaniu zezwolenia rejonowego dozoru technicznego.

2. W odniesieniu do zbiorników przenośnych wymagania ust. 1 nie dotyczą wymiany zaworów lub ich elementów.

§ 32. Użytkownikowi nie wolno zmieniać ustalonych przez rejonowy dozór techniczny nastawień urządzeń zabezpieczających przed wzrostem ciśnienia oraz połączeń tych urządzeń z naczyniami ciśnieniowymi.

§ 33. 1. Wymiana całych urządzeń lub ich części może być przeprowadzana tylko za uprzednim zezwoleniem rejonowego dozoru technicznego.

2. Wymiana osprzętu wytwornicy acetylenowej może być dokonana przez użytkownika bez zezwolenia rejonowego dozoru technicznego, jeżeli osprzęt ten odpowiada wymaganiom Przepisów dozoru technicznego.

§ 34. O każdej awarii, niebezpiecznym uszkodzeniu naczynia ciśnieniowego oraz wypadkach związanych z eksploatacją tego naczynia ciśnieniowego użytkownik powinien powiadomić właściwy organ dozoru technicznego.

Rozdział 7.

Zezwolenia na odstępstwa od wymagań.

§ 35. W wyjątkowych wypadkach uzasadnionych względami technicznymi dyrektor Urzędu Dozoru Technicznego może zezwolić na odstępstwa od wymagań ustalonych w rozporządzeniu i Przepisach dozoru technicznego.

§ 36. Decyzję o dopuszczeniu odstępstwa wydaje dyrektor Urzędu Dozoru Technicznego na wniosek zainteresowanego zakładu po wysłuchaniu opinii Rady Dozoru Technicznego.

§ 37. Wniosek o dopuszczenie odstępstwa powinien wskazywać powody niemożności stosowania wymagań rozporządzenia oraz zawierać uzasadnienie celowości odstępstwa, stwierdzenie zachowania bezpieczeństwa użytkownika naczyń ciśnieniowych po zastosowaniu odstępstwa oraz niezbędną dokumentację techniczną i obliczeniową.

§ 38. Decyzja w sprawie dopuszczenia odstępstwa jest ostateczna.

§ 39. Przepisy §§ 35—38 mają zastosowanie również do naczyń ciśnieniowych sprowadzanych z zagranicy.

Rozdział 8.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 40. 1. Jeżeli użytkownik naczyń ciśnieniowych, z wyjątkiem wytwornicy acetylenowej, zaprojektowanego lub zbudowanego przed dniem wejścia w życie rozporządzenia nie posiada poświadczenia wykonania i zbadania tego naczynia oraz dokumentów wymienionych w § 11 ust. 1, 2 i 3, naczynie ciśnieniowe powinno być poddane w ramach odbioru technicznego badaniu budowy w zakresie ustalonym przez właściwy rejonowy dozór techniczny.

2. Dla naczyń ciśnieniowych wymienionych w ust. 1 okręgowy dozór techniczny może udzielić odstępstw od wymagań budowy ustalonych w rozporządzeniu i Przepisach dozoru technicznego.

3. Dla kotłów wodnych o nadciśnieniu obliczeniowym nie przekraczającym 20 at oraz wysokociśnieniowych kotłów parowych o nadciśnieniu obliczeniowym nie przekraczającym 20 at i temperaturze obliczeniowej nie przekraczającej 200°C, zbudowanych ze stali węglowej lub staliwa węglowego, użytkowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, których wiek nie przekracza 45 lat, a dla nieznanego wieku budowy, których czas eksploatacji nie przekracza 30 lat, wystarczające jest badanie budowy (ust. 1) w następującym zakresie:

- 1) rewizja wewnętrzna kotła,
- 2) obustronne oględziny złącz spawanych, jeżeli złącza są dostępne do takich oględzin, lub jednostronne oględziny uzupełnione wrywkowym badaniem spoin co najmniej sposobem nawiercania,
- 3) oględziny złącz nitowych.

4. Dla kotłów wodnych o nadciśnieniu obliczeniowym nie przekraczającym 20 at oraz wysokociśnieniowych kotłów parowych o nadciśnieniu obliczeniowym nie przekraczającym 20 at i temperaturze obliczeniowej nie przekraczającej 200°C zbudowanych z żeliwa, użytkowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, wystarczające jest badanie budowy (ust. 1) ograniczone do rewizji wewnętrznej kotła.

5. Wytwornice zgłoszone do rejestracji, wyprodukowane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, posiadające

konstrukcję nie dopuszczoną do stosowania, podlegają odbiorowi technicznemu, którego zakres łącznie z niezbędną dokumentacją ustala okręgowy dozór techniczny.

§ 41. Naczynia ciśnieniowe nie będące pod dozorem, oddane do użytku po dniu 9 maja 1961 r., ale przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, powinny być zgłoszone do rejestracji i odbioru technicznego w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 42. 1. Przepisy §§ 12 do 28 rozporządzenia nie mają zastosowania do naczyń ciśnieniowych:

- 1) zainstalowanych na taborze kolejowym kolei użytku niepublicznego, z wyjątkiem naczyń ciśnieniowych zainstalowanych na taborze kolei górniczych i piaskowych,
- 2) eksploatowanych przez przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe oraz przez podległe Ministrowi Komunikacji przedsiębiorstwa stanowiące zaplecze techniczne kolei i przedsiębiorstwa robót kolejowych.

2. Przepisy §§ 4 do 10 rozporządzenia nie mają zastosowania do przedsiębiorstw wymienionych w ust. 1 pkt 2.

§ 43. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie przepisów o budowie, ustawianiu i dozorcze kotłów parowych, używanych na lądzie (Dz. U. z 1921 r. Nr 103, poz. 744, z 1923 r. Nr 36, poz. 244, z 1924 r. Nr 95, poz. 892, z 1930 r. Nr 91, poz. 713 i 714 i z 1937 r. Nr 65, poz. 499),
- 2) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 grudnia 1921 r. w przedmiocie wydawania pozwoleń na ustawianie, przenoszenie i używanie kotłów parowych (Dz. U. z 1921 r. Nr 103, poz. 747, z 1922 r. Nr 55, poz. 501 i z 1923 r. Nr 14, poz. 97),
- 3) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 marca 1923 r. w przedmiocie przepisów dla obsługujących kotły parowe (Dz. U. Nr 53, poz. 370),
- 4) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 czerwca 1923 r. w przedmiocie egzaminowania obsługujących kotły parowe (Dz. U. Nr 61, poz. 454),
- 5) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 sierpnia 1937 r. w sprawie przepisów o materiałach kotłowych oraz o budowie kotłów parowych (Dz. U. Nr 65, poz. 499),
- 6) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 maja 1938 r. o budowie i stanie technicznym przenośnych zbiorników do gazów sprężonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem (Dz. U. Nr 39, poz. 329),
- 7) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 sierpnia 1934 r. o budowie i stanie technicznym wytwornic acetylenowych (Dz. U. Nr 79, poz. 741),
- 8) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 września 1934 r. o ustawianiu, używaniu i obsłudze wytwornic acetylenowych (Dz. U. Nr 99, poz. 903) w zakresie unormowanym niniejszym rozporządzeniem,
- 9) instrukcja Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 września 1934 r. w sprawie badania przez rzeczoznawców wniosków o dopuszczenie do użytku konstrukcji wytwornic acetylenowych i urządzeń zabezpieczających (Monitor Polski Nr 208, poz. 276).

§ 44. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy rozdziału 2 wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Górnictwa i Energetyki: *J. Mitrega*